

Анвору манасик

05:00 / 16.01.2017 4718

عَنْ جَلِّالِ الْإِيزِجِ هَلْ سَيَلْ رُؤْبَ مَلْأَجْ لَإِ

“Ҳажжи мабрурнинг мукофоти жаннатдан бошқа нарса эмас”

(Бухорий, Муслим ривояти).

БИСМИЛЛАҲИР РОҲМАНИР РОҲИЙМ

МУҚАДДИМА

Ҳаж исломнинг беш арконларидан бўлган бир улуғ рук ва маҳбуб ибодатдир. Бу ибодат Аллоҳ таъолога юзланиш, Унинг тажаллиси ва нури маркази бўлган жойда адо қилинади. Ҳадиси шарифларда келишича, Байтуллоҳи шариф шундай жойга жойлашганки, уни айна устида, яъни еттинчи осмонда байтул маъмур ва уни устида, яъни юқорисида Аллоҳ таолонинг Арши жойлашгандир. Аллоҳ таолонинг таважжуҳи, нури ва тажаллиёти дастлаб Каъбатуллоҳга нозил бўлиб, кейин бутун оламга тарқалади. Шунинг учун бу ерга келган мусулмонлар учун катта саодат бор.

Бу ошиқона ибодат бўлиб, у ерга бориш фақат ҳазрати Иброҳим алайҳис саломнинг ҳаж эълонига лаббай деб жавоб берган кишиларгагина насиб этади. У неча маротаба лаббай деган бўлса, ўшанча Каъбатуллоҳга ҳозир бўлиш шарафига муяссар бўлади.

Шунингдек, у ерга бориб, ҳаж ибодатини адо қилиш яна бир саодатга сабабдир. У ибодатни ўзига яраша шарт-шаритлари ва қайтариқлари мавжуддир. Арзимаган хтоларнинг гуноҳида каффорат ва қон вожиб бўлади. Уларни ҳожиларнинг ўзлари ҳам сезмай қоладилар. Шунинг учун ҳам умрда бир маротаба Байтуллоҳни ҳаж қилиш фарздир. Ҳа, агар Аллоҳ таолонинг раҳмати ва инояти билан бирор киши ҳар йили ёки бир неча йилда у ерга қайта-қайта борса, нафл ибодат бўлади ва у инсон яхши насибали инсонлардан бўлади.

Ушбу ошиқона ибодат юзасидан кўплаб кичик, катта ҳажмдаги китоблар ёзилган. Уларнинг барчаси фойдадан холи эмас. Улардан бири ҳаж масалаларига, бошқаси ҳаж фазилатларига ва яна бошқаси ҳаж ва умра дуоларига бағишлангандир. Хуллас, уларнинг барчасида қимматли сўзлар

лозим. Қайта-қайта ҳаж қилиш фарз ёки вожиб бўлмасада, лекин кўплаб ажру савобга сабаб бўлувчи амаллардандир. Шу билан бир қаторда қайта-қайта ҳаж қилиш билан фақирлик ва муҳтожликдан сақланилган бўлади.

لَيْقَ فِ، "طَقُّ حَاحَ رَعَمَ ام " : لَاقُ عَ فَرِي نَعُ لَلِ يَضَرُّ هَلَلِ دَبَعُ نَبِ رِبَاجِ نَع
رَقَتُ فَا ام " : لَاقُ، ؟ رَاغُمُ لَلِ ام : رِبَاجِ ل

Жобир ибн Абдуллоҳ розияллоҳу анҳудан марфуъ ҳолатда ривоят қилинади:

“Ҳожи ҳаргиз имъор бўлмас” дедилар. Жобирга “Имъор нима?” дейилди. У:

“Фақир бўлмас (деганидир)” деди” (Байҳақий ривояти).

نَع لَاقُ مَلَسَوُ وَيَعُ لَلِ لَاقُ نَأ لَاقُ نَع لَلِ يَضَرُّ دِي عَسِ يَبَأُ نَع
يَضَمَتُ شِي عَمَلِ يَفِدُ وَيَعُ تَعَسُ وَأُو هَمَسُ ح هَلُ تَحَّ صَأُ دَبَعُ نِ لَوَقِي لَجُ وَ زَعُ لَلِ
مُؤَحَمَلُ لِي لِي دَفِي أَلِمَ أَوْعُ أَسْمَخُ هِي لَعُ

Абу Саъийд Худрий розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

“Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам:

“Аллоҳ азза важалла деди:

“Қайси бандани жисмини соғлом, ризқини кенг қилсам, сўнг у ҳар беш йилда мени ҳузуримга ҳозир бўлмаса, (у раҳматимдан) маҳрумдир” дедилар” (Ибн Ҳиббон ривояти).

Бошқа бир ҳадисда ҳар тўрт йилда деб ривоят қилинган. Эй, Аллоҳим! Бизларни мақбул бандаларингдан қилгин ва қайта-қайта Ўзингни байтингга боришга мушарраф қилгин ҳамда ҳабибинг Муҳаммад соллаллоҳу алайҳи васалламни такрор-такрор зиёрат қилишни насиб этгин. Амийн!

مَوْلُكَ لَخَلَّ رِي خ كَبِي ح ي لَعُ آدَبُ أَمَائِد مَلَسَوُ لَص ب ر ا ي

ҲАЖ ВА УМАРАДА БАЖАРИЛАДИГАН АМАЛЛАРНИНГ ЖАДВАЛИ

Ҳажнинг уч қисми ва умрада бажариладиган фарз, вожиб ҳамда суннат амалларнинг барчасини қисқа тарзда ҳожиларга қулай бўлиши учун қуйида жадвал кўринишида тақдим қиламиз. Ҳаж ва умрада қилинадиган

амалларга бу орқали кўз югиртириш жуда осон бўлади. Шу билан бир қаторда толиби илмларга ҳам ҳаж ва умра амалларини ўрганишларида енгиллик ва қулайлик пайдо бўлади.

Ифрод ҳажининг амаллари

1	Эҳромга кириш	Шарт
2	Рамал (паҳлавонча юриш) билан тавофи қудум қилиш	Суннат
3	Сафо ва Марво тепалигида саъй қилиш	Вожиб
4	Арафотда туриш	Рукн
5	Муздалифада туриш	Вожиб
6	Қурбонлик куни жамраи ақабада шайтонга тош отиш	Вожиб
7	Соч олдириш ёки қисқартириш	Вожиб
8	Тавофи зиёрат	Рукн
9	Ўн биринчи ва ўн иккинчи кунлари шайтонга тош отиш	Вожиб
10	Минода кечани ўтказиш	Суннат
11	Видолашув тавофи	Вожиб

Қирон ҳажининг амаллари

1	Ҳаж ва умра иккисига бирдан эҳромга кириш	Шарт
2	Умра тавофи	Рукн
3	Умра тавофида рамал қилиш	Суннат
4	Умранинг саъйи	Вожиб
5	Рамал билан тавофи қудум қилиш	Суннат
6	Ҳажнинг саъйи	Вожиб
7	Арафотда туриш	Рукн
8	Муздалифада туриш	Вожиб
9	Қурбонлик куни жамраи ақабада шайтонга тош отиш	Вожиб
10	Қурбонлик қилиш	Вожиб
11	Соч олдириш ёки қисқартириш	Вожиб
12	Жамраи ақабага тош отиш, қурбонлик ва соч олдиришда тартибга риоя қилиш	Вожиб
13	Зиёрат тавофи	Рукн
14	Ўн биринчи ва ўн иккинчи кунлари шайтонга тош отиш	Вожиб

15 Минода кечани ўтказиш **Суннат**

16 Видолашув тавофи **Вожиб**

Таматтуъ ҳажининг амаллари

Умранинг амаллари

- 1 Умрага эҳромга кириш **Шарт**
- 2 Умранинг тавофи **Рукн**
- 3 Рамал билан умра тавофини қилиш **Суннат**
- 4 Умранинг саъйи **Вожиб**
- 5 Умра арконларидан кейин соч олдириш ёки қисқартириш **Вожиб**
- 6 Саккизинчи зул ҳижжа куни ҳажга эҳромга кириш **Шарт**
- 7 Арафотда туриш **Рукн**
- 8 Муздалифада туриш **Вожиб**
- 9 Қурбонлик куни жамраи ақабада шайтонга тош отиш **Вожиб**
- 10 Қурбонлик қилиш **Вожиб**
- 11 Соч олдириш **Вожиб**
- 12 Жамраи ақабага тош отиш, қурбонлик ва соч олдиришда тартибга риоя қилиш **Вожиб**
- 13 Зиёрат тавофи **Рукн**
- 14 Ҳажнинг саъйи **Вожиб**
- 15 Ўн биринчи, ўн иккинчи кунларнинг тошини отиш **Вожиб**
- 16 Минода кечани ўтказиш **Суннат**
- 17 Видолашув тавофи **Вожиб**

- 1 Умрага эҳромга кириш **Шарт**
- 2 Умра тавофи **Рукн**
- 3 Умранинг саъйи **Вожиб**
- 4 Соч олдириш ёки қисқартириш **Вожиб**
- 5 Видолашув тавофи **на вож ва на суннат**

ҲАЖНИНГ БЕШ КУНИ

Ҳажнинг биринчи куни: Саккизинчи зул ҳижжа ҳажнинг биринчи куни ҳисобланади. У кунда қуйидаги амаллар қилинади:

1. Бомдод номозидан кейин Мино томонга равона бўлинади ва Минода пешин, аср, шом, хуфтон ва зул ҳижжанинг тўққизинчи кунининг бомдод намозлари адо қилинади. Лекин, бугунги кунда йўл-йўриқ кўрсатувчилар еттинчидан саккизинчи кунга ўтар кечаси ҳожиларни Минога олиб чиқиб кетмоқдалар. Турли кўнгилсиз ҳолатларга тушмаслик учун улар билан Минога чиқиб кетиш лозим;

Ҳажнинг иккинчи куни: Зул ҳижжанинг тўққизинчи куни ҳажнинг иккинчи куни ҳисобланади. У куннинг бомдод номозидан кейин арафотга равона бўлинади. Арафотда қилинадиган амалларни қай тарзда бажарилишини “Арафот масалалари” сарлавҳаси остида келгуси сатрларда баён қиламиз.

Арафотда пешин билан аср намозларини биргаликда пешин вақтида адо қилинади ва арафот нуск[1]ларидан фориғ бўлингач, қуёш ботганидан кейин Муздалифага равона бўлинади. Шом билан хуфтон намозларини Муздалифага бориб, хуфтон вақтида иккала намозни жам қилиб адо қилинади ва кечани Муздалифада ўтказилади.

Ҳажнинг учинчи куни: Зул ҳижжанинг ўнинчи куни ҳажнинг учинчи куни ҳисобланади. У кунда бир неча ҳаж амаллари бажарилади. Улардан тўрттаси вожиб, биттаси фарз бўлиб, жами бешта ҳаж амали бажарилади. Улар қуйидагилар:

1. Муздалифада бомдод намозини ўқигандан кейин, ҳали қуёш чиқишидан олдин вуқуф қилинади ва қуёш чиқишидан бироз аввал Минога равона бўлади;

2. Минога келиб, энг биринчи жамраи ақабага тош отади. Жамраи ақабага тош отишнинг энг афзал вақти зул ҳижжанинг ўнинчи куни қуёш чиққанидан бошлаб заволгачадир. Аслида заволдан кейин ҳам кароҳиятсиз дуруст бўлаверади. Лекин, қуёш ботиши билан макруҳ вақт киради. Агар шомгача тиқилинч бўлиб, шу ҳолат шомдан кейин ҳам давом этса, қуёш ботгандан кейин жамраи ақабага тош отиш макруҳ бўлмайди ва зул ҳижжанинг ўнинчи куни жамраи ақабада йгирма тўрт соат тош отиш

жоиздир;

3. Агар ҳожи таматтуъ ёки қирон қилгувчи бўлса, ўнинчи зул ҳижжа куни шайтонга тош отгандан кейин қурбонлик қилади;

4. Агар ҳожи таматтуъ ёки қирон қилгувчи бўлмаса, жамраи ақабадан кейин сочини олдиради. Агар ҳожи таматтуъ ёки қирон қилувчи бўлса, қурбонликдан кейин соч олдиради;

5. Ҳажнинг энг муҳим рукни ва фарзи бу тавофи зиёратдир. Ўнинчи зул ҳижжа куни имкони борича тавофи зиёратни қилиш афзал ва яхшидир. Агар у куни тавофи зиёратни қилиш имкони бўлмаса, ўн биринчи, ўн иккинчи кунларигача кечиктиришни имкони бор. Лекин, ўн иккинчи зул ҳижжанинг қуёши ботишидан аввал тавофи зиёратдан фориғ бўлиш вожибдир. Ўнинчи зул ҳижжада қилинадиган амалларни қилиб бўлгандан кейин Минога келиб, ўнинчи кечани у ерда ўтказади. Ўн биринчи, ўн иккинчи кечаларни Минода ўтказиш суннатдир;

Ҳажнинг тўртинчи куни: Ҳажнинг тўртинчи куни Зул ҳижжанинг ўн биринчи кунига тўғри келади. У кунда фақат бир амал қилинади, у заволдан кейин учта жамаротга тош отишдир. Заволдан илгари у куннинг тошларини отиш жоиз эмас. Балки, заволдан кейин қуёш ботишидан аввал тош отиш афзалдир. Қуёш ботгандан кейин макруҳ вақт бошланади. Тиқилинч бўлгани сабабли у кунни тошларини отиш шомдан кейинга сурилиб кетса, субуҳ содиқдан аввалроқгача шайтонга тош отиш кароҳиятсиз дуруст бўлади. Узурсиз тош отишни ортга суриш макруҳ бўлади. Лекин, унинг зиммасига тош отишни кечиктиргани учун бирор нарса вожиб бўлмайди. Агар кейинги куннинг субҳи чиқишигача шайтонга тош отмаса, унинг зиммасига қон вожиб бўлади. Ўн иккинчи куннинг заволидан кейин уни қазосини қилиши лозим бўлади. Ўн биринчи куннинг тошини отишга белгиланган вақт 12-кунни субҳи киргунича давом этади. У тахминан 16, 17 соатни ташкил қилади. Ўн биринчи куннинг кечасини Минода ўтказиш суннатдир;

Ҳажнинг бешинчи куни: Ҳажнинг бешинчи куни зул ҳижжанинг ўн иккинчи кунига тўғри келади. У куни ўн биринчи кунда шайтонга заволдан кейин тош отгани каби учта жойда тош отади. Агар ўн иккинчи куни Минодан Маккаи мукаррамага чиқиб кетишни хоҳласа, қуёш ботишидан олдин тош отиб, Минодан чиқиб кетади. Агар тиқилинч бўлгани боис тош ота олмаса, кечасида тош отиб Минодан чиқиб кетиши кароҳиятсиз жоиздир. Ўзини бепарволиги сабабли тош отишни ортга суриб, кечаси тош

отиб Минодан чиқиб кетиши макруҳдир. Лекин, унинг зиммасига бирор нарса лозим бўлмайди. Узур ёки тиқилинч бўлгани сабабли ўн учинчи зул ҳижжанинг субҳ содиғидан аввалроқ шайтонга тош отиб, Маккаи мукаррамага чиқиб кетса, кароҳиятсиз дуруст бўлади. Ўн иккинчи куннинг тош отиш вақти у куннинг заволидан ўн учинчи куннинг субҳ содиғигачадир. Тахминан 16, 17 соатни ташкил қилади.

Агар ўн учинчи куннинг субҳ содиғигача Минода қолиб кетса, у куннинг тошини отиш лозим бўлиб қолади. Ўн учинчи куннинг тошини отиш ҳам рожиҳ қавлга биноан заволидан кейин бошланади. Абу Ҳанифа раҳматуллоҳи алайҳ наздида заволидан олдин тош отиш кароҳият билан жоиз бўлади. Бу масалани батафсил тарзда шайтонга тош отиш мавзусида кўриб чиқамиз. Ўн учинчи куннинг қуёши ботгандан кейин батамом шайтонга тош отиш вақти тугайди.

مَوْلُكَ لَخَلِّ رِيَّخَ كَيْفَ صِلَى عَادَبْ أُمَّئَادَ مَلَسَ وَّ لَص

أَرِيَّتَكَ لَلْ دَمَّ حَلَّوْ أَرِيَّتَكَ رُبَّكَ أَلَلْ

أَلِيَّ صَأْوَّ رَكْبَ لَلْ نَأْحُ بَسَو

°نَم": مَلَسَ وَّ هِيَ لَعْلَلْ لِيَّ صَدَّ هَلْ لَلْ لُؤْسَ رَلْ لَقُ لَقُ هُنَّ ع هَلْ لَلْ لِيَّ ضَرَّءَ أَدْرَدَلْ لِيَّ بَأْنَع
مَوِيَّ هَلْ تُنْكَ وَّ، أَاهِي قَفْ هَلْ لَلْ هَثَّ بَاهُونِ دَرْمَ أْنَمَّ أَثِي دَحَ نِيَّ عَبْرَ أَيْتُمَّ أَلَّ عَ ظَفَحَ
أَدِيَّ هَشَّ وَّ أَعْفَ أَشَّ عَمَّ أَيْ قُلْ لَ.

Абу Дардо розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

“Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам:

“Кимки умматимнинг диний ишларига тегишли қириқта ҳадисни ёд олса, (ва уни уларга етказса) Аллоҳ уни фақиҳ ҳолида тирилтиради ва қиёмат куни унга шафоатчи ва унинг фойдасига гувоҳлик бергувчи бўламан” дедилар”.

Биз ҳам ушбу ҳадисдаги башоратдан умидвор бўлиб, ҳаж борасида қириқта ҳадисни келтириб ўтишни лозим топдик.

ҲАЖ МАВЗУСИГА ДОИР ҚИРИҚ ҲАДИС

“Мабрур ҳаж”, дедилар” (Бухорий ривояти).

6. АЁЛЛАР УЧУН ЭНГ АФЗАЛ АМАЛ МАҚБУЛ ҲАЖДИР

الْفَأَلَمَّعَلْضَفَأَدَاهُجَالَىرَنَدَهَلَلْأُسَرَأَى: "هَنَعُهلَلْأَىضَرَّةَشئَاعُتَلَأَقَو
رُؤَبَمُجَحَدَاهُجَالْضَفَأَنَكَلَال": لَأَقُ، دَاهُجَان

Оиша розияллоҳу анҳо:

“Эй Аллоҳнинг Расули! Жиҳодни энг афзал амал деб биламиз. Жиҳод қилайликми?” деди.

“Йўқ. Аммо жиҳоднинг афзали ҳажжи мабрурдир”, дедилар”
(Бухорий ривояти).

7. ГУНОҲЛАРДАН ПОКЛАНИШГА САБАБ БЎЛГУВЧИ ҲАЖ ҚАНДАЙ БЎЛАДИ

هلَلْجَحْهَم": لَأَقُ مَلَسُو هَلَع هلَلْأَىلَصَّيْبَّنَلْنَعُ هَنَعُهلَلْأَىضَرَّةَزَيْرُهُ بَأْنَع
هْمُأَهْتَدَلْوَمُؤَيَكَّعَجَزُقُسَفَيْمَلْوُتْفَرِيْمَلْف

Абу Ҳурайра розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

“Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам:

“Ким Аллоҳ учун ҳаж қилиб, фаҳш сўз айтмаса ва фисқу фасод қилмаса, худди онасидан янги туғилгандек бўлиб қайтади”, дедилар” (Бухорий ривояти).

8. ҲАЖ ВА УМРА ҚИЛУВЧИНИНГ ДУОСИ МАҚБУЛДИР

جَال": لَأَقُ مَلَسُو هَلَع هلَلْأَىلَصَّيْبَّنَلْنَعُ هَنَعُهلَلْأَىضَرَّةَزَيْرُهُ بَأْنَع
مُهَلْرَفْعُهُوَرَفْعُتَسَلْنِأُوْمُهَبَأَجَاهُوَعَدْنَلَلْأُدْفُورَامُعَلْأَو

Абу Ҳурайра розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

“Расулulloҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам:

“Ҳожи ва умра қилувчи Аллоҳнинг меҳмонидир. Агар Аллоҳга дуо қилсалар дуоларини ижобат қилади. Агар Ундан мағфират сўрасалар уларни мағфират қилади” дедилар” (Ибн Можа ривояти).

9. ҲАЖ ВА УМРА ҚИЛУВЧИЛАРДАН ДУО СЎРАШ СУННАТДИР

مجلس و هيلع هلالى صده لال لؤسر لاق لاق هنع هلالى ضر رمع نب هلال ذب عنع
هت ي ب ل خ د ي ن ا ل ب ق ك ل رف ع ت س ي ن ا ه ر م و ه ح ف ا ص و ه ي ل ع م ل س ف ج ا ح ل ا ت ي ق ل ا ذ ا
ه ل ر و ف ع م ه ن ا ف

Абдуллоҳ ибн Умар розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

“Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам:

“Ҳожи билан учрашсанг унга салом бергин ҳамда у билан қўл бериб кўришгин ва уйига киришидан илгари сен учун истиғфор айтишини сўрагин. Чунки, у (ҳожи) гуноҳлари кечирилиган кишидир” дедилар” (Имом Аҳмад ривояти).

10. АЛЛОҲНИНГ РАСУЛИ СОЛЛАЛЛОҲУ АЛАЙҲИ ВАСАЛЛАМ ҲАМ ЎЗЛАРИНИНГ ҲАҚЛАРИГА ҲОЖИДАН ДУО СЎРАГАНЛАР

ى ف مجلس و هيلع هلالى صده لال لؤسر لاق لاق هنع هلالى ضر رمع نب هلال ذب عنع
ان سنن ال و كئ ا ع د ج ل ا ص ي ف ان ك ر ش ا ، ح ا ا ي " : ل ا ق ف ه ل ن د ا ف ، ه ر م ع ل ا

Ибн Умар розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

“Умар Набий соллаллоҳу алайҳи васалламдан умра қилишга изн сўрадилар. Унга изн бериб:

“Эй, биродарим! Ўзингни хос дуоингда бизни ҳам шерик қилгин ва бизни унутиб қўймагин” дедилар” (Ибн Можа ривояти).

11. ҲАРОМДАН ОРТТИРИЛГАН БОЙЛИК БИЛАН ҲАЖ ВА УМРА ҚИЛИШНИНГ ОҚИБАТИ

ج خ ا ذ ا م ل س و ه ي ل ع ه ل ل ا ل ل ا ل ل ا ل ل ا ل ل ا ل ل ا ل ل ا ل ل ا ل ل ا ل ل ا ل ل ا ل ل ا ل ل ا ل ل ا ل ل ا ل ل a
ه ا د ا ن ك ي ب ل م ه ل ل ا ل ك ي ب ل ي د ا ن ف ز ر غ ل ا ي ف ه ل ج ر ع ص و و ه ي ط ي ط ه ق ف ن ب ا ج ا ح ل ج ر ل ا

"مَلَسَ وَهَيَلَعُ لَلِ لِيَصِرَ لَلِ لُؤْسَرِ لَاقَ : لَاقَ هُنَّ لَلِ لِيَضْرِبَ لَاقَ نَبَسَ نَأَنَ ع
فَلْحُيَ وَ، أَوْعَدَ أَمُّ مَوْلَى بِيحْتَسِي وَ، أَوْلَى أَسْ أَمُّ مَهِي طُعْيَ، لَجَّ وَزَعَهُ لَلِ لَأُذْفَ وَرَأْمُ لَأُجَّحُ لَلِ
" . فَلَأُفَلَّأُ مَهْرُ دَلِ أَوْقَفَ نَأَمُّ مَهِي لَعُ .

Анас ибн Молик розияллоху анхудан ривоят қилинади:

“Расулulloҳ соллalloҳу алайҳи васаллам:

“Ҳожилар ва умра қилгувчилар Аллоҳ азза важалланинг меҳмонидирлар. Уларга сўраган нарсасини беради. Дуо қилган нарсаларини улар ҳаққида ижобат қилади ва улар сарфлаган бир дирҳам эвазига минглаб беради” дедилар” (Шуъаби иймон).

" : لَاقَ مَلَسَ وَهَيَلَعُ لَلِ لِيَصِرَ لَلِ لُؤْسَرِ لَاقَ : لَاقَ هُنَّ لَلِ لِيَضْرِبَ لَاقَ نَبَسَ نَأَنَ ع
" . " . فَلَاقَ مَلَسَ وَهَيَلَعُ لَلِ لِيَصِرَ لَلِ لُؤْسَرِ لَاقَ : لَاقَ هُنَّ لَلِ لِيَضْرِبَ لَاقَ نَبَسَ نَأَنَ ع

Бурайда розияллоху анху оталаридан ривоят қилади:

“Набий соллalloҳу алайҳи васаллам:

“Ҳажга қилинган нафақа Аллоҳ йўлида қилинган нафақа кабидир. Бир дирҳам эвазига етти юз баробардир” дедилар” (Муъжамул авсат).

Фойда: Баъзи ривоятларда ҳаж сафари давомида сарфланган бир сўм эвазига юз минг сўмни ажри, савоби ва фазилати берилади дейилган. Шунинг учун маблағини исроф қилмасдан, ҳурсанд бўлиб сарф қилиши лозим. Баъзи ҳаж сафарига борган одамлар зарурий ва керакли нарсаларга сарф-харажат қилгани қизғаниб кераксиз бўлган совға-салом олишга катта сарф қиладилар. Аслида эса, Ҳарамда истиқомат қилаётган пайтда ейиш-ичиш, Мино, Арафот ва Муздалифага бориб-келишда ҳурсанд бўлиб сарф қиилган ҳар бир сўми эвазига юз минглаб Аллоҳ йўлида қилинган эҳсоннинг савоби берилади.

13. ҚОДИР БЎЛА ТУРИБ ҲАР БЕШ ЙИЛДА ҲАЖ САФАРИГА БОРМАСЛИК МАҲРУМЛИККА САБАБДИР

نَعْلَقُ مَلَسًا وَسَوَّيْتُهُ لَلِصَّالِحِ لَلْأُسْرَى نَأْلَقُ نَعْلَقُ لَلِضَّرِّ دِي عَسَّيْ بَأَنْعَ
يَضْمَتُ شَيْعَمَلَايَ فَيَلْعُ تَعَسُّوْ أَوْ مَسْجُ هَلْ تُحْصَأُ أَدْبَعْنَ لَوْ قِي لَجَوْعَ لَلِ
مُؤَحَّمَلِّ يَلْ دَفِي الْمَأْوَعِ أَسْمَخَ هِي لَعُ

Абу Саъийд Худрий розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

“Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам:

“Аллоҳ азза важалла деди:

“Қайси бандани жисмини соғлом, ризқини кенг қилсаму у ҳар беш йилда ҳузуримга ҳозир бўлмаса, (у раҳматимдан) маҳрумдир” дедилар” (Ибн Ҳиббон ривояти).

Фойда: Мазкур ҳадиси шариф қудсий ҳадис бўлиб, Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи всалламнинг лафзлари билан унда Аллоҳ таолонинг кўрсатмаси бевосита баён қилинмоқда. Ҳажга қодир бўлиб, тез-тез ҳажга бориб турган кишига кўплаб яхши мукофатлар, насибалар мавжуддир.

مَلَسًا وَسَوَّيْتُهُ لَلِصَّالِحِ لَلْأُسْرَى نَأْلَقُ نَعْلَقُ لَلِضَّرِّ دِي عَسَّيْ بَأَنْعَ
اهفَاعُضًا قَفْنَا إِلَهِ لَلِضَّرِّ امِي فَاَقْفَنِي قَفْنِي نَضِي مَأَلُو دَبْعَ مِ امِ :
تَضِقُ هَتَجَاحُ يَفِي عَسَلِ اومَلَسَمَلَا هِي خَأْ نَعْمَ عَدِي دَبْعَ نَمِ امو هَلَلَا طَخَسُ يَفِي
نَمِ امو هِي لَعَرْجُؤِي الو هِي فَمَثَأِي نَمِ نَعْمَ بِي لَتَبَا اِلْضَقْتِ مَلْ وَأَعْجَاحُ لَكَلْتِ
يَلْ رَطْنِ اِلْ اِي نَدَلَا جِئَاوْحُ نَمِ عَجَاحُ لَهِي لَلِ بَسَلِ دَجِي وَهُوَ جَلْ عَدِي مَأَلُو دَبْعَ
«عَجَاحُ لَكَلْتِ هَلَلَا يَضِقِي نَأْلَقُ لَبْقُ نِي قَلْحَمَلَا».

Ҳусайн ибн Али розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

“Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам:

“Қайси бир эркак ёки аёл Аллоҳ рози бўладиган ўринга нафақа қилишдан бахиллик қилса, албатта унинг мислича Аллоҳнинг ғазабини келтирадиган нарсага сарфлайди. Кимки мусулмон биродарига ёрдам бериш, ҳожатини чиқаришда югириб-елишни тарк қилса, хоҳ у ҳожати раво бўлсин ёки бўлмасин гуноҳга ёрдам беришга мубтало бўлади ҳамда савобсиз қолади. Қайси бир эркак ёки аёл йўлга қодир бўла туриб дунёвий ҳожатларидан бирор бир ҳожатни бахона қилиб, ҳажни тарк қилса Аллоҳ унинг ҳожатини чиқармасидан илгари ҳожиларни қайтиб келганини кўради, яъни ҳожилар ортга қайтиб келмагунларича Аллоҳ унинг ҳожатини раво қилмайди”.

مَلَسَ وَهِيَ لَعْلَلُ لَيْلِ لَوُوسَرِ تَعْمَسُ " : لَأَقُ هُنَّ عُلَلُ لَأِضَرِّ رَمْعِ نَبَأِ نَع
هُنَّ عُلَلُ طَحُّ لَأِ لَيْحُ أَعْفَرِي أَلْ وَأَمَدَقِ غَضِي أَلْ أَعُوبُ سَأُ تَبِي لَأَبَ فَا طُ نَم " : لَوُقِي
" . هَجَرَدَأُ هَلْ عَفَرَوَ هَنَسَحِ أَوْبُ هَلْ بَتَكَ وَ , هَائِي طَخِ أَوْبُ .

Ибн Умар розияллоху анху:

“Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам:

“Кимки байтни бир ҳафта тавоф қилса, (тавофда) бир қадамни қўймайди ва бошқасини кўтармайди магар (қўйса ва кўтарса) Аллоҳ ундан у (қўйган ва кўтарган ҳар бир қадамига) бир гуноҳни кечади ва у (қўйган ва кўтарган қадам) сабабли у учун ҳасана ёзади ҳамда у сабабли унинг даражасини кўтаради” деяётганларини” эшитдим” деди.

17. ҚОРА ТОШ ГУНОҲЛАРИНИ СЎРИБ ОЛАДИ

لَزَن : مَلَسَ وَهِيَ لَعْلَلُ لَيْلِ لَوُوسَرِ لَأَقُ لَأَقُ هُنَّ عُلَلُ لَأِضَرِّ سَأَبَعِ نَبَأِ نَع
مَدَأِ يَنْبِ أَيْ طَخُ هَتَدَّوَسَ فِ نَبَلِ لَأِ نَمِ أَضِ أَيْ بَدَشَأُ وَهَوَّهَ نَجَلِ نَمِ دَّوَسَ أَلْ رَجَحُ لَأِ

Ибн Аббос розияллоху анхудан ривоят қилинади:

“Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам:

“Ҳажари асвад жаннатдан тушди. У сутданда оппоқ эди. Бас, уни одам боласининг хатолари қорайтирди” дедилар” (Термизий ривояти).

Фойда: Қора тошда гуноҳларни тортиб олиш хусусияти мавжуддир.

18. ҚОРА ТОШ ВА МАҚОМИ ИБРОҲИМ АСЛИДА НУР ТАРАТУВЧИ ЭДИ

هِيَ لَعْلَلُ لَيْلِ لَوُوسَرِ تَعْمَسُ لَوُقِي هُنَّ عُلَلُ لَأِضَرِّ وَرَمَعِ نَبَلِ لَأِ دَبَعِ نَع
وَلِ وَأَمَّهَرُونُ هَلَلِ سَمَطِ هَنَجَلِ تَوُقِ أَيْ نَمِنَاتِ تَوُقِ أَيْ مَأَقِ مَلِ أَوْنُ كُرْلِ نِ لَوُقِي مَلَسَ وَ
بِعُ مَلِ أَوْ قُرْشَمِ لَأِ نَبِ أَمِ أَيْضَ أَلْ أَمَّهَرُونُ سَمَطِي مَلِ

Абдуллоҳ ибн Амр розияллоху анхудан ривоят қилинади:

У: “Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам:

“Эй, Аллоҳнинг расули туяни устида ўтиришга тоқат қилмайдиган катта ёшли кекса отамга Аллоҳнинг фарз ҳажи лозим бўлган” деди. У зот:

“Уни номидан ҳаж қил” дедилар” (Термизий ривояти).

21. ОТА-ОНА НОМИДАН ҲАЖИ БАДАЛ ҚИЛГАНЛИГИ ТУФАЙЛИ ЖАҲАННАМДАН ОЗОД ҚИЛИНГАНЛИГИ ХАБАРИ

مَلَسَ وَهِيَ لَعْلَلِ لَيْلِ لَوَسَّرَ لِقَاءَ لِقَاءِ نَعْمَ لَلَّيْضَرَ رَمَعْنَا بِلَلِ دَبَّعْنَا
نَجَّأْمُ عَجَّ وَجَّحَ لَمَلَّ نَكَوْرَانِ لَمُ قُتِعَ لَبْتُكَ أَمْ هَتَّافًا وَدَعَبَ يَدَاوُنَ عَجَّ حَمَّ
"ئِي شَامِ وَرُجَّأُ نَمَّ صَقْنِي نَأْرِي غَمَّ مَاتِ عَجَّ حَمَّ".

Абдуллоҳ ибн Умар розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

“Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам:

“Кимки ота-онаси вафотидан кейин у иккиси номидан ҳаж қилса, унга дўзахдан озодлик ёзилади ва у иккисига ажрларидан бирор нарсани камайтирилмай тўлиқ ҳажнинг савоби берилади” дедилар” (Шуъаби иймон).

نَمَّ : مَلَسَ وَهِيَ لَعْلَلِ لَيْلِ لَوَسَّرَ لِقَاءَ لِقَاءِ نَعْمَ لَلَّيْضَرَ رَمَعْنَا بِلَلِ دَبَّعْنَا
نَجَّأْمُ عَجَّ وَجَّحَ لَمَلَّ نَكَوْرَانِ لَمُ قُتِعَ لَبْتُكَ أَمْ هَتَّافًا وَدَعَبَ يَدَاوُنَ عَجَّ حَمَّ

Ибн Аббос розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

“Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам:

“Кимки ота-онаси номидан ҳаж қилса ёки у иккисининг қарзини тўласа, қиёмат куни Аллоҳ таоло уни аброрлар билан бирга тирилтиради” дедилар” (Муъжами авсат).

نَمَّ : مَلَسَ وَهِيَ لَعْلَلِ لَيْلِ لَوَسَّرَ لِقَاءَ لِقَاءِ نَعْمَ لَلَّيْضَرَ رَمَعْنَا بِلَلِ دَبَّعْنَا
نَجَّأْمُ عَجَّ وَجَّحَ لَمَلَّ نَكَوْرَانِ لَمُ قُتِعَ لَبْتُكَ أَمْ هَتَّافًا وَدَعَبَ يَدَاوُنَ عَجَّ حَمَّ

Зайд ибн Арқам розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

“Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам:

“Ким отаси ёки онаси номидан ҳаж қилса, ўша унинг ҳам ва у иккисининг номидан ҳам жоиз бўлади” дедилар” (Муъжами кабийр).

حج من مجلس و هيلع هللا ىلص هللا لوسر لاق لاق ؤنءه لاق لىضر ةرره ىبأ نع
ريخ ىلع لد نم و هرجأ لثم هل ف امئاص رطف نم و هرجأ لثم هنع حج ىذللف تيم نع
هلعاف لثم هل ف.

Абу Ҳурайра розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

“Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам:

“Кимки майит номидан ҳаж қилса, ҳаж қилувчига унинг ажрича ажр бўлади. Кимки рўзадорни ифтор қилдирса, унга унинг ажрича ажр бўлади. Кимки яхши ишга далолат қилса, унга уни қилгувчининг ажрича ажр бўлади” дедилар” (Муъжами авсат).

22. БОШҚАЛАР НОМИДАН ҲАЖ ҚИЛИШДАН ОЛДИН ЎЗИ НОМИДАН ҲАЖ ҚИЛИШ ЛОЗИМ

لؤوقى الؤرعمس مجلس و هيلع هللا ىلص ىبنلأنا ؤنءه لاق لىضر رسأبع نبنع
لاق ؟ كسفنن ؤنءه ؤحج ح : لاق ، ىلؤأ : لاق ؟ ؤمؤبؤش نم : لاق ، ؤمؤبؤش نء كؤبؤب
ؤمؤبؤش نء ؤحؤ مؤث ، كسفنن ؤنءه ؤحؤ : لاق ال

Ибн Аббос розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

“Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам бир кишини “Лаббайка аън Шубрума” деяётганини эшитиб:

“Шубрума ким?” дедилар.

У:

“Мени иним” деди.

У зот:

“Ўзингни номингдан ҳаж қилганмисан?” дедилар.

“Ҳар бир ҳасана эвазига юз минг ҳасана бордир” деяётганларини эшитдим” деди (Ҳоким, Байҳақий ривояти).

27. НИФОС ҲОЛАТДА ЭҲРОМГА КИРИШ ЖОИЗ

رَكَبَ يَبْأَنْبَ دَمَّحُمَّ سَيْمُ عُنْتَنْبُءَامَسَأْتَسَفَنَلَأَقُؤَنَّعُؤَلَلِإِضَرَّرَبِأَجْوَعَ رَفَثَسَتْوَلَسَتْغَتْوَأَهْرَمَافُلْغَفَتْفَيْكُهُلْأَسَتْهَلَلِإِلْوَاسِرَّيَلِإِتَلَسْرَأَفَ لُهُتْوَأَهَبْوَثَبَ.

Жобир розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

“Асмо бинт Умайс (ҳажжатул видоъда) Муҳаммад ибн Абу Бакр(ни туғиб, шу сабаб)дан нифос кўриб, Расулуллоҳга одам юбориб, нима қилиши ҳақида сўради. У зот уни: “Ғусл қилиб, ўз кийими билан қонни тўшишга ҳамда эҳромга киришига” буюрдилар” (Насоий ривояти).

Фойда: Ушбу ҳадисдан ҳайз ва нифос ҳолатда эҳромга кириш макруҳ эмаслиги маълум бўлади.

28. ҲАЙЗ ҲОЛАТДА ТАВОФДАН БОШҚА ҲАЖНИНГ БАРЧА РУКНЛАРИНИ АДО ҚИЛИШ

تَضَحَّ فَرَسَبِ أَنْكَ أَمَلَفَ حَجَّالْإِلِإِوَنَنْالْأَنْجَرَحْوَتَلَأَقُأَهْنَعُؤَلَلِإِضَرَّةَشَائِعْوَعَنْ تَلُوقِ . «تَضَحَّأ» لَأَقُفَ يَكُأَبْأَنْأَوْمَلَسْوَهَيْلَعِهَلَلِإِإِلْوَاسِرَّيَلِإِعَلَّحَدَفَ يَضُوقِيْأَمْ يَضُوقِأَفَمَدَّأَتَانَبَ يَلَعُجَّوَزَعُؤَلَلِأَهَبَتْكَؤَيْشَآذَهْنِإِ«لَأَقُ . مَعَنْ تَيْبَلِإِبِ يَفُوطَاتَالْوَأَنْرِيْعُؤَمُحُمَّالْ

Оиша розияллоҳу анҳодан ривоят қилинади:

“Биз ҳаж ниятида чиқиб, Сарифга келганимизда ҳайз кўрдим. Шунда Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам мени олдимга кирдилар. Мен йиғлаётган эдим. Шуда у зот:

“Ҳайз кўрдингми?” дедилар. Мен:

“Ҳа” дедим. У зот:

“Бу - Аллоҳ аzza важалла Одам қизларига тақдир қилган нарсасидир. Бас, байтни тавофидан бошқа муҳрим нимани адо

Абу хурайра розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

“Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам:

“Мадинанинг йўлларида фаришталар бор. Унга ўлат ҳам, Дажжол ҳам кира олмайди”, дедилар” (Бухорий ривояти).

33. МАДИНАИ МУНАВВАРАДА ВАФОТ ЭТУВЧИЛАРГА ШАФОАТ БАШОРАТИ

مَلَسَ وَهِيَ لَعْنَةُ لَلِصِّ لَلِأُلُوْسِ رَلْأَقْلَاقُ هُنَّ لَلِأَيِّضِ رَرْمَعْنَ بَالِ لَلِأَدْبَعْنَ
أَوْبُتْ وَمَيِّ نَمْلُ غُفْشَأَيِّ نِإْفِ أَوْبُتْ مَيِّ لَفِةَنِ دَمْلِبَاتْ وَمَيِّ نَأْعَاطُتْ سَأَنَمْ

Абдуллоҳ ибн Умар розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

“Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам:

“Кимки Мадинада вафот эта олса, унда вафот этсин. Чунки, унда вафот этган кишини шафоат қиламан” дедилар” (Термизий ривояти).

Фойда: Мадинаи мунавварда вафот этган ҳожиларга Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам шафоат қилиш ваъдасини бермоқдалар.

34. МАДИНАИ МУНАВВАРА ҲУРМАТИ ВА МУҚАДДАСЛИГИГА ХИЛОФ ИШ ҚИЛГУВЧИЛАРГА ЛАЪНАТ ВАЪДАСИ

إِلْمَلَسَ وَهِيَ لَعْنَةُ لَلِأُلُوْسِ رَرْمَعْنَ أَنْبَتَكَ أَمْلَاقُ هُنَّ لَلِأَيِّضِ رَرْمَعْنَ
مَلَسَ وَهِيَ لَعْنَةُ لَلِأُلُوْسِ رَلْأَقْلَاقُ هُنَّ لَلِأَيِّضِ رَرْمَعْنَ لَعْنَةُ لَلِأَيِّضِ رَرْمَعْنَ
نَيِّمْلُسُ مَلْأَوْفَرِصَ الْوَلْدَعُ هُنَّ مَلْبُقِيَّ الْنَيِّعْمَجَّ أَسْأَنَلْأَوْكِيَّ الْوَلْدَعُ
سَأَنَلْأَوْكِيَّ الْوَلْدَعُ هُنَّ لَعْنَةُ لَلِأُلُوْسِ رَلْأَقْلَاقُ هُنَّ لَعْنَةُ لَلِأَيِّضِ رَرْمَعْنَ
نَيِّمْلُسُ مَلْأَوْفَرِصَ الْوَلْدَعُ هُنَّ مَلْبُقِيَّ الْنَيِّعْمَجَّ أَسْأَنَلْأَوْكِيَّ الْوَلْدَعُ
سَأَنَلْأَوْكِيَّ الْوَلْدَعُ هُنَّ لَعْنَةُ لَلِأُلُوْسِ رَلْأَقْلَاقُ هُنَّ لَعْنَةُ لَلِأَيِّضِ رَرْمَعْنَ

Али розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

“Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламдан фақат Қуръон ва бу саҳифадаги нарсани ёзиб қолдик. Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам:

“Мадинанинг ҳарами Айр билан Савр орасидадир. Ким унда бир бидъат пайдо қилса ёки бидъатчига жой берса, унга Аллоҳнинг, фаришталарнинг ва барча одамларнинг лаънати бўлсин. (Қиёмат куни) Аллоҳ ундан нафлни ҳам, фарзни ҳам қабул қилмайди. Муслмонларнинг зиммаси бир бўлиб, уларнинг энг пасти ҳам унга кўра саъй қилади. Ким муслмонга берган аҳдини бузса, унга Аллоҳнинг, фаришталарнинг ва барча одамларнинг лаънати бўлсин. (Қиёмат куни) ундан нафл ҳам, фарз ҳам қабул қилинмас. Ким мавлоларининг изнисиз бир қавмга волий бўлса, унга Аллоҳнинг, фаришталарнинг ва барча одамларнинг лаънати бўлсин. (Қиёмат куни) Аллоҳ ундан нафлни ҳам, фарзни ҳам қабул қилмайди», дейилган.

Фойда: Мадинаи мунавваранинг жанубида, Макка тарафда, Зул Ҳулайфа яқинида Айр тоғи жойлашган. Ундан Мадинанинг ҳарами бошланади. Унинг қарама-қаршисида, яъни Уҳуд тоғининг орқасида Савр тоғи бўлиб, у Мадинанинг шимолида жойлашгандир. Саврнинг чўққисидан мадинанинг ҳарами бошланади.

35. ДАЖЖОЛ ЧИҚҚАН ВАҚТДА МАДИНАИ МУНАВВАРАНИНГ ЕТТИ ЭШИГИ БЎЛАДИ ВА ҲАР БИР ЭШИҚДА ИККИ ФАРИШТА ТУРАДИ

لُحْدَيْ آلَ لَاقٍ، مَلَسُو هِيَ لَعَلَّ لَصِيْبِي بِنِّ لَلِ نَعُ، نَعُ لَلِ يَضَرَّ رَةَ زُكَبِ يَبْ أَعْنَ
نَاكَ لَمَّ بَابِ لُكَّ يَلَعِ بَابِ أَوْبَ أَعْبَسَ ذِي مَوِيَّ أَلِ، لَجَّ دَلِاحِ يَسَمَلُ لَبْ غَرَّةَ نِي دَمَلِ

Абу Бакр розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

“Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам:

“Мадинага масиҳ Дажжолнинг ҳайбати кирмайди. Чунки, у вақтда у (Мадина)нинг еттита дарвозаси бўлиб, ҳар бир дарвозада икки фаришта бўлади” дедилар” (Бухорий ривояти).

36. ЖАННАТ БОҒИДАГИ НАМОЗ ВА ИБОДАТНИНГ ФАЗИЛАТИ

نَبَّ أَمَّ: لَاقٍ مَلَسُو هِيَ لَعَلَّ لَصِيْبِي بِنِّ لَلِ نَعُ، نَعُ لَلِ يَضَرَّ رَةَ زُكَبِ يَبْ أَعْنَ
يَضَوْحَ يَلَعِ يَرْبُنْمَوِ، نَعُ لَلِ يَضَرَّ رَةَ زُكَبِ يَبْ أَعْنَ

Абу Ҳурайра розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

“Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам:

“Уйим билан минбарим орасида жаннат боғларидан бир боғ бор. Минбарим эса, ҳавзи кавсарим устидадир” дедилар” (Бухорий ривояти).

Фойда: Жаннат боғида, яъни Расулуллоҳ минбари олдида намоз ўқиш билан жаннат боғи ва ҳавзи кавсардан ичиш насиб бўлади.

37. НАБАВИЙ МАСЖИДДА ҚИРИҚ РАКЪАТ НАМОЗ ЎҚИШНИНГ ФАЗИЛАТИ

نَمَّ لَأَقُوَّةً، مَلَسُو هِلْجَ هِلْجِ لِيَصَّيْبُ لِنَعْوَةَ هِلْجِ لِيَضْرِبَ لِمَنْبَرٍ سَنَأَنَعِ
رَأْنَلْنَمُ ءَآرَبُ هَلْ تَبْتُكَ، ءَالَصُّ هُوَ وَفِي آلِ، ءَالَصَّ نِيَّ بَرَأِي دِجْ سَمَ يَ فِ لِّصَّ
ءِ قَافَّ لِنَلْنَمَ ءَرَبُ وءِ بَءَدُ لِنَمُ ءَآجَّ وَ

Анас ибн Молик розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

“Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам:

“Ким мени масжидимда қириқ (маҳал) намоз ўқиб, бирор намозни қолдирмаса, унга дўзахдан сақланиш, азобдан нажот ва нифоқдан эминлик ёзилинади” дедилар” (Имом Аҳмад ривояти).

Фойда: Ҳожилар одатда Мадинаи мунавварада саккиз кун турадилар. Ўша вақт оралиғида озгина эътибор билан беш вақт намозни жамоат билан Набавий масжидда адо қилсалар, ҳадисда ваъда қилинган улугъ фазилатга эга бўладилар.

38. ҚУБО МАСЖИДИДА НАМОЗ ЎҚИШНИНГ ФАЗИЛАТИ

يَتَأْتِي مَلَسُو هِلْجَ هِلْجِ لِيَصَّ لِيَلْ لُوَسَّرَ نَأَكْ، لَأَقُوَّةً هِلْجِ لِيَضْرِبَ لِمَنْبَرٍ سَنَأَنَعِ
نِيَّ تَعْكَرَ هِيَّ فِ لِّصَّ يَ فِ، أَيَشَامُ وَأَبْكَارَ ءَبْقَ دِجْ سَمَ

Ибн Умар розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

“Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам Қубо масжидига уловда ҳам, пиёда ҳам келиб, унда икки рақъат намоз ўқир эдилар” (Бухорий ривояти).

دَجَسَمَ يَتَأَيَّ مَلَسَوَهُ وَيَلْعَهُ لَلِإِيَّ لَصَّ يَبْنَلَانَا لَقَامُهُ نَعْلَلِإِي ضَرَرَمُعَنْبَانَع
أَبَاكَ أَرُو أَيَّ شَأْمَتَبَسُّ لِكِّ عَابُقْ

Умар розияллоҳу анҳумодан ривоят қилинади:

**“Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам ҳар шанба Қубо масжидига
гоҳида уловда, гоҳида пиёда келиб турар эдилар”** (Бухорий ривояти).

ةَالصَّلَاةَ لَلِإِيَّ لَقَامَ مَلَسَوَهُ وَيَلْعَهُ لَلِإِيَّ لَصَّ يَبْنَلَانَعْلَلِإِي ضَرَرَمُعَنْبَانَع دَجَسَمَ يَتَأَيَّ
يَسْنَلَانَا وَيَذْمُرْتَلَاهَا وَرَمُعَكَ عَابُقْ دَجَسَمَ يَف

Усайд ибн Зуҳайр розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

“Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам:

**“Қубо масжидидаги намоз(нинг савоби) худди умра кабидир”,
дедилар”** (Термизий ривояти).

مَلَسَوَهُ وَيَلْعَهُ لَلِإِيَّ لَصَّ هَلَلُأَلُؤُسَرَلِإِيَّ لَقَامُهُ نَعْلَلِإِي ضَرَرَمُعَنْبَانَع لَوَسَّ
لُدَعَكَ لَدَنَّا كَرَعَبْرَأَهِيَ عَكَرَفَ، عَابُقْ دَجَسَمَ عَاجُّ مَثُ، هُوَ وَوَضُونَ سَحَّافٌ أَضَوْتَنَم
رَمُعْ

Саҳл ибн Ҳуниф розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

“Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам:

**“Ким яхшилаб таҳорат олиб, сўнг Қубо масжидига келса ва унда
тўрт рақъат намоз ўқиса, шу у учун умранинг баробари бўлади”
дедилар”** (Муъжами кабийр).

39. МАДИНАИ МУНАВВАРА ХУРМОЛАРИНИНГ ФАЗИЛАТЛАРИ

لَقَامَ مَلَسَوَهُ وَيَلْعَهُ لَلِإِيَّ لَصَّ هَلَلُأَلُؤُسَرَلِإِيَّ لَقَامُهُ نَعْلَلِإِي ضَرَرَمُعَنْبَانَع لَوَسَّ
يَسْنَلَانَا وَيَذْمُرْتَلَاهَا وَرَمُعَكَ عَابُقْ دَجَسَمَ يَتَأَيَّ مَلَسَوَهُ وَيَلْعَهُ لَلِإِيَّ لَصَّ
:« يَسْنَلَانَا وَيَذْمُرْتَلَاهَا وَرَمُعَكَ عَابُقْ دَجَسَمَ يَتَأَيَّ مَلَسَوَهُ وَيَلْعَهُ لَلِإِيَّ لَصَّ
».

Саъд ибн Абу Ваққос розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

“Расулulloҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам:

**“Ким тонгда Лобатайҳ (Уҳуд ва Айр тоғлари) орасидаги жойдан еттига
хурмо еса, то кеч киргунича заҳар унга таъсир қилмайди” деганлар”**
(Имом Муслим ривояти).

